

DARBININKAS

Vol. LXXXVII, Nr. 10 (20)

341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

October - Spalis, 2003

Ir aš ten dalyvavau

Juozas KOJELIS

Niekada turbūt Lietuvon nebuvo suplaukę tiek daug tautiečių iš užsienio kaip šių metų vasarą. Labiausiai juos čia sutraukė pasaulio lietuvių **dainų ir šokių šventė**, vykusi birželio 30 – liepos 6 d. Ta proga buvo organizuojami ir daugelis kitų renginių, kuriuose dalyvavo užsienio lietuviai, kaip tai Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XI seimas ir XI Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas, Ateitininkų kongresas, I Laisvę fondo studijų dienos, Europos lietuviškųjų studijų savaitės 50-mečio proga konferencija, Kretingos pranciškonų gimnazijos 70-dešimtmečio jubiliejinė šventė, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių s-gos suvažiavimas, poeto Bern. Brazdžionio mirties metinės ir paminklo atidengimas, prof. Adolfo Damušio 95-jo gimtadienio paminėjimas, „Išlikimas... rezistencijos keliai“ parodos atidarymas, „antrosios prezidentūros“ Kaune buv. nepriklausomos Lietuvos prezidentų rūmuose atidarymas ir dar daugelis kitų.

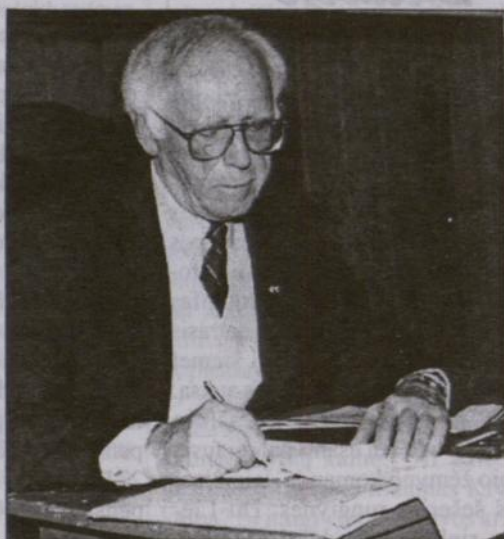
Visų šių didžiųjų ir mažesniųjų įvykių organizatoriai bandė išdėstyti laiką, kad renginiai nevyktų tuo pačiu metu, bet laiko rėmai buvo per siauri, ir kai kurie, ypač mažesnieji, vykdavo tuo pačiu laiku. Tekdavo pasirinkti, kur norėjai ar turėjai dalyvauti.

Savo pastabose „Ir aš ten dalyvavau“ trumpai stabtelisi tuose įvykiuose ir renginiuose, kuriuos mačiau savo akimis ir liečiau savo rankomis.

Prezidentas Rolandas Paksas

Rolando Pakso atėjimas į prezidentūrą 2002-siais veik visiems buvo netikėtas, kai kam skaudus, gi rinkėjų daugumai pageidautinas. Rašantis irgi buvo už Valdo Adamkaus laimėjimą, nes jo perrinkimą remia argumentai to meto sąlygose atrodė racionalūs ir įtikiną. Buvo galima galvoti, kad jo rankose Lietuvos atstovavimas užsienio politikoje išliktų tvirtesnis.

Pirmosiomis dienomis naujasis prezidentas kelė tam tikro nerimo: jo broliaivimasis su neaiškiu finansiniu rėmėju ir tokiais pat rinkiminės strategijos vykdytojais, kai kurių žmonių pakvietimas į prezidento štabą, neatsargūs jo pareiškimai užsienio politikos klausimais, per didelis viešas dėmesys „aiškiaregei“. Per kelis mėnesius savo naujosiose pareigose prezidentas „apšilo“, jo politinis veidas labiau išsiryškino, didieji įtarimai nepasitvirtino. Šiandieną prezidentas Rolandas Paksas jau užsitarnauja

Juozas Kojelis

didėjantį palankumą tų, kurie jį sutiko su nepasitikėjimu.

Prezidentą Paksą turėjau progos stebėti ir trumpai pakalbėti buv. prezidentūros sodelyje Kaune liepos 4, valstybės dienos išvakarėse. Jis trumpa kalba pasveikino apie 500 kviestinių kauniečių, išklaušė muzikinės programos ir daugiausia laiko praleido susitikdamas ir kalbėdamas su atskirais dalyviais. Ne vienas iš jų kreipėsi asmeniškais reikalais. Buvo draugiškas ir kiekvienam atidus. Nesišalino ir nuo piketuotojų, bet juos išklaušė, perskaitė plakatus ir pažadėjo jų reikalą ištirti ir duoti atsakymą.

Rolandą Paksą aš buvau aplankęs prieš porą metų, kai jis atsisakė ministerio pirmininko pareigų. Kauno prezidentūroje jis iškart mane pažino ir prisiminė apsilankymą. Trumpai maloniai pakalbėjome.

Už maždaug savaitės apsilankiau Telšiuose pas visada politiškai gerai informuotą buvusį Žemaičių vyskupą, dabar emeritą J. E. Antaną Vaičių. Kai panorėjau padaryti vizitą prez. Pakso tėvams, malonusis vyskupas telefonu viską išsprendė.

Prezidento tėvai gyvena nuošalioje Telšių miesto gatvėje, kukliame namelyje. Nepasakysi, kad čia būtų valstybės prezidento tėvų namai. Tik įėjęs vidun suprasi, kad čia didžiai tvarkingi žmonės gyvena: švaru, organizuota, skoninga. Motina medicinos sesuo, tėvas tarnautojas – abu pensininkai. Pasakojo kai kuriuos savo gyvenimo epizodus. Pasakodama apie įvykius prie televizijos (mukelta į 4 psl.)

Ivykiai Lietuvoje

Švedijoje įvykusiame 33-iaame Europos vyrų krepšinio čempionate Lietuvos komanda, pademonstravusi puikų komandinį žaidimą, po 64-erių metų pertraukos rugsėjo 14 d. trečia kartą tapo Europos čempione. Lietuvos krepšinio istorijoje pirmasis krepšinininkų triumfas įvyko 1937 metais Rygoje, o antrasis 1939 metais Kaune. Ir štai šiemet lietuviai vėl laimėjo Europos auksą. Po 64 metų Lietuvos krepšinio rinktinė įrodė vėl esanti pajėgiausia senojo žemyno komanda, laimėjusi visas šešeris rungtynes. Du Lietuvos rinktinės žaidėjai – Saulius Štombergas ir Šarūnas Jasikevičius – išrinkti į simbolinį geriausių Europos krepšinininkų penketuką. *Elta*

Paryžiuje, Prancūzijoje, vykstančiose tarptautinėse lengvosios atletikos pirmenybėse olimpietis Virgilijus Alekna nusviedė diską 69 m. 69 cm ir iškovojo aukso medalį tapo pasaulio čempionu. Sidabro medalis teko vengrui Robert Fazek (69.01 m), bronzą – gudui Vasilij Kaptiuch (66.51 m). *BNS*

Rugpjūčio 3 d. Kauno savivaldybėje penkiolika vargingai gyvenančių šeimų, auginančių daugiaavaikes šeimas įvairiose Lietuvos vietovėse, buvo apdovanotos Australijos lietuvių Jono Petro Kedžio parama. Kiekviena šeima gavo po 1500 litų. Tai J.P. Kedys paskyrė iš savo santaupų. Pusę metų gyvenantis Lietuvoje, susirūpinęs tėvynėje mažėjančiu gimstamumu, jis prieš kelerius metus įsteigė organizaciją "Talka lietuvių tautai", ir pradėjo kasmet skirti lėšų keliolikai šeimų, kurios jam pateikė prašymus. Jis paskiria tvarkingai gyvenančioms

šeimos sumas, suskirstęs jas pagal vaikų skaičių. Pernai jis paskyrė pinigų dešimčiai šeimų, auginančių šešis ar daugiau vaikų, šiemet – turinčioms nuo 3 iki 5 vaikų. Prašymų būna keletas šimtų. Jo labdaringas darbas buvo aprašytas *Kauno dienoje*. *Elta*

Lietuvoje siekiama atgaivinti vaistažolių auginimą. Seimo Kaimo reikalų komitetas numato svarstyti vaistinių ir kitų specialiosios paskirties augalų auginimo perspektyvas bei pateikti atitinkamoms institucijoms konkrečius siūlymus šiai žemės ūkio šakos plėtrai spartinti. *Elta*

Ateinančių metų Valstybinio socialinio draudimo įmonės "Sodra" biudžeto projekte numatoma pensijų didinimui skirti apie 200 mln. litų – spėjama, kad senatvės pensijos padidės vidutiniškai beveik 22 litais. Šiuo metu vidutinė senatvės pensija yra 344 litai. *Elta*

Nuo rugsėjo 1 d. Lietuvos miestuose leistinas automobilių greitis bus sumažintas nuo 60 iki 50 kilometrų per valandą. Tikimasi, jog sumažintas leistinas greitis, taip pat reikalavimas nuo rugsėjo 1 d. iki balandžio mėnesio važinėti tik įsijungus šviesas, sumažins avarijų skaičių. Pernai 100,000 Lietuvos gyventojų

teko 162 avarijos, 19 žuvo, 192 buvo sužeisti. Avarijų nuostoliai Lietuvoje sudaro maždaug 3% bendrojo vidaus produkto. Rizikos laipsnis patekti į autoavariją Lietuvoje yra beveik tris kartus didesnis negu Skandinavijos kraštuose, nors keliai ir taisyklės panašūs. Praėjusių metų liepos mėnesį keliuose žuvo 55 gyventojai, šių metų – 66 žmonės. *BNS*

Vilniaus Bernardinų bažnyčioje amžinuosius pranciškonų vienuolių įžadus š. m. rugsėjo 13 d. davė: brolis Nerijus Čepulis, brolis Paulius Zovė ir brolis Arūnas Brazauskas. Paskutinį kartą tokias apeigas šioje bažnyčioje Vilniaus miestelėnai matė tik 1863 m. Pranciškonai į šią bažnyčią sugrįžo 1994 m. Naujajai Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijai vadovauja Tėv. Astijus Kungys, OFM. *Elta*

Svėdasai rugpjūčio 15 ir 16 dienomis minėjo 500-sias metines. Dvi dienas miestelyje šurmuliavo minios žmonių, vyko net keturios parodos, Šv. Mykolo bažnyčioje mišias aukojė net septyni dvasininkai. 1503 m. rugpjūčio 15 d., patvirtinant nuosavybės teises bajorui M. Grinkevičiui Užpalių krašte prie Svėdasų kelio buvo pirmą kartą paminėtas Svėdasų vietovardis. *Elta*

Rumšiškės

V. Kapočiaus nuotr.

Toks kelias tikrų ir Lietuvoje

Amerikoje Vidurio ir Rytų Europos kilmės amerikiečiai suorganizavo "The Central and Eastern Europe Coalition" (CEEC) rūpintis ir reikalui iškilus ginti savo kilmės kraštų interesus. Koalicija atstovauja maždaug 20-čiai milijonų Amerikos piliečių, tarp jų kilusiems iš Baltijos valstybių. CEEC šiuo metu vadovauja Amerikos latvis. Anksčiau, kai Baltijos valstybės buvo komunistinės Rusijos ir savųjų komunistų okupuotos, Amerikos baltai kontaktuodavo kandidatus į prezidentus, senatorius ir kongresmenus ir, patikrinę jų nusišatus Baltijos valstybių laisvės klausimu, ragindavo savo bendruomenes mums palankius kandidatus remti. Taip JAV Kongrese atsirado Baltijos valstybių laisvės kovą remiančių senatorių ir kongresmenų būrys. Taip gi Amerikoje yra grupių, kurios tikrina, kaip Kongreso nariai lanko posėdžius, kaip svarbiais valstybei klausimais balsuoja, kiek ir kokių įstatymų projektų savo kadencijos metu yra pasiūlę. Visus tuos duomenis skelbia prieš rinkimus ir taip paveikia rinkimų rezultatus.

Laisvę atkūrusioje Lietuvoje per kiekvienus seimo rinkimus smarkiai keičiasi asmeninė seimo narių sudėtis ir partinis išsidėstymas. Visada į seimą ateina didelis skaičius naujų narių, o perrenkami ne tik nusipelnę per rinkimų, bet ir tokie, kurių vieta, anot rezistentų Antano Terlecko, Lukiškėse.

Tautos atstovybė – Seimas – yra demokratijos širdis, nes leidžia įstatymus, lemia vyriausybės sudarymą, kontroliuoja vykdomosios valdžios darbus. Visų sąžiningų Lietuvos patriotų pagrindinis rūpestis turėtų būti, kad seimų rinkimuose remiami būtų nepaisant partinės priklausomybės, kurie žodžiais ir darbais rodo meilę Lietuvai, ištikimybę teisingumui, pagarbą krikščioniškai moralei ir atsakomybę už viešų įsipareigojimų įgyvendinimą.

Ar yra prasmės tokio tikslo siekti ir ar yra realių galimybių, kad tikslas gali būti pasiektas?

Yra, panaudojus patirtį patriotinės išeivijos, kuri per pusę šimtmečio nepavargo aukodama ir aukodamasi kovoje dėl Lietuvos laisvės. Iki šiol, po trylikos nepriklausomybės gyvenimo metų Lietuva dar nežino apie patriotinės išeivijos darbus, nes į Lietuvą susigrūdę, pajutę derlingą dirvą, ir išeivijai pasiūvė atstovauti "pavargę herojai".

Pabandytinas toks planas:

- Susikūrusi Lietuvos ir išeivijos individų koalicija "Į antrą išsilaisvinimą" (IAI) tuoj pradeda bendraminčių tinklą plėsti į visus Lietuvos miestus, miestelius ir atskiras vietas. Koalicija nėra formalioji organizacija: be valdybų, tarybų, pirmininkų. Turi tik patikėtinius. Visa veikla bazuojasi savanorišku darbu. Padengiamos tik faktinės išlaidos;

- Parinkę kelis seime svarstytinus įstatymų projektus iš seimo dokumentų nustato, kokį svarbų įstatymo projektą seimo nariai rėmė, kurie balsavo prieš; kas buvo projekto autorius;

- Kokius nenaudotinus Lietuvai įstatymų projektus kas rėmė, kas balsavo prieš; kas buvo tokių įstatymų autoriai;

- Kurie seimo nariai korupcijomis įsipainioję į viešųjų ir asmeninių interesų painiavas;

- Turėdama tuos duomenis, IAI koalicija rekomenduoja už vienus balsuoti, kai kam likti neutrali, Lietuvos skriaudėjams – neigiami;

- Koalicija IAI savo kandidatų į Seimą nestato. Jei kas iš koalicijos apsisprendžia bolatiruotis, iš koalicijos pasitraukia. Nauji kandidatai į Seimą, norį IAI rekomendacijos, suteikia nustatytos formos žinias.

Didžioji Lietuvos spauda, ypač pagrindiniais kanalais susijusi su oligarchiniu kapitalu, šitos akcijos nerems. Bet yra būdų be didelių pinigų pasiekti tautą.

Okupacijų metais tauta nepavargo dėl Lietuvos laisvės kovoti. Didiesiems pavojams praėjus, ar turės ryžto dėl Lietuvos gyventi?

Juozas Kojelis

Šventasis Tėvas sveikina ir laimina Lietuvos gyventojus

Popiežius Jonas Paulius II Vilniaus kardinolui Audriui Juozui Bačkui atsiuntė rugpjūčio 28 d. Vatikane rašytą laišką, kuriame sveikina visus Lietuvos gyventojus ir siunčia ypatingą apaštališkąjį palaiminimą, kupiną nesibaigiančių dangaus malonių.

"Man labai malonu prisiminti matytas vietas ir sutiktus žmones, ypač Vilniuje, apsilankius Aušros Vartų šventovėje ir Antakalnio kapinėse, taip pat Kaune. Iš naujo išgyvenu netoli Šiaulių, Meškučiuose, taip pat jūsų tautos Marijos šventovėje Šiluvoje patirtus jausmus", - sakoma popiežiaus Jono Pauliaus II laiške.

Ypač šiltai Šventasis Tėvas prisimena apsilankymą prie Šiaulių esančiame Kryžių kalne: "Ar galėčiau nesijaudinti prisimindamas Kryžių kalną? Ši įtaigi vieta Lietuvos krikščionims primena visos tautos ugningą tikėjimo liudijimą, tautos, besiremiančios pagrindiniu Dievo meilės žmoniui simboliu – meile, iki galo apreikšta Jėzaus Kristaus kančia, mirtimi ir prisikėlimu. Tie kryžiai primena mums siaubingus išbandymus, kuriuos teko patirti lietuviams sunkiausiais istorijos laikotarpiais. Būtent tuomet prie Šiaulių stovintys kryžiai tapdavo neišsenkančiu vidinės galios šaltiniu, leidusiu toliau priešintis, viliantis geresnės ateities".

Popiežius Jonas Paulius II mano, jog jo apaštališkojo vizito Lietuvoje dešimtmečio minėjimas gali tapti puikia proga, skatinančia žmones būti geresnius, savo gyvenimuose įgyvendinti krikščioniškas vertybes ir kurti geresnį savo ir visų Lietuvos gyventojų gyvenimą", - linki Šventasis Tėvas.

"Su šiais jausmais, patikėdamas šią mylimą tautą galingajam Šventiausiosios Mergelės užtarimui, siunčiu jums, jūsų vyskupams, kunigams ir tikintiesiems ypatingą apaštališką palaiminimą, kupiną nesibaigiančių dangaus malonių", - palaiminimu baigiamas Popiežiaus Jono Pauliaus II sveikinimas.

Ir aš ten dalyvavau

(atkelta iš 1 psl.)

bokšto Vilniuje 1991 sausio 13, motina šluostėsi ašaras. Jie ten dalyvavo. Nesijautė jokio pūtimosi, kad štai va mūsų sūnus valstybės prezidentas. Kuklūs žemaičiai, geri Lietuvos patriotai.

Kretinga švenčia gimnazijos 70-metį

Kvietimą atvykti į Pranciškonų gimnazijos Kretingoje jubiliejinę šventę gavau dar Kalifornijoje. Kvietė gimnazijos direktorė Asta Radikienė. Toje gimnazijoje dirbau 1941–43, vokiečių okupacijos metais. Iš to laiko mokytojų šioje žemelėje likausi tik vienas. Tad direktorės kvietimą priėmiau lyg įpareigojimą. Gal tai ir paskubino mano išvykimą į Lietuvą.

Atvykęs į Lietuvą, visada džiaugsmingai keliauju į vakarus – Kretingą, Palangą, kur sutinku savo buvusių mokinių, vieną kitą auklėtinį, kitus mielus kretingiškius, kurie mane dar iš anų laikų prisimena. Visada jaučiuosi tarp saviškių ir su saviškiais. Taip buvo ir ši kartą. O Pranciškonų gimnazijos jubiliejus buvo ne tik vienuolių pranciškonų, ne tik mokyklinės bendruomenės, bet ir visos Kretingos šventė. Gal net ir dar daugiau. Tai liudijo atvykusios pasveikinti gausios delegacijos iš kitų miestų. Šiltus žodžius sakė administracijos pareigūnai, kitur dirbą buvę mokytojai ir buvę mokiniai.

Ruošdamasi didžiajai šventei gimnazija išleido kelis leidinukus su vertinga informacija. Viename jų aptariami gimnazijos tikslai:

Kretingos pranciškonų gimnazija – ugdymo įstaiga, siekianti suteikti valstybės reikalavimus atitinkantį bendrąjį vidurinį išsilavinimą ir evangelijos tiesos, laisvės ir meilės dvasia ugdyti savarankišką, kūrybingą ir visapusį išsilavinusį žmogų visuomenės ir Bažnyčios tarnystei pagal pranciškonų dvasingumo principus.

Jubiliejinės šventės programa turtinga menine ir pramogine dalimi. Gal buvo galima pasigesti kiek stipresnės akademinės. Bet tokia tendencija vyrauja visame dabartiniame Lietuvos gyvenime. Informaciniame leidinyje skaitome, kad mokykloje veikia kelios organizacijos: Jaunimo Eucharistinis sąjūdis, Euroskautai, ateitininkai, maironėčiai, valančiukai, „Labas Europa“. Atrodo, kad skubinama į Europą. Bet neišugdžius tvirto lietuviško charakterio, yra pavojus, kad nuskubėję į Europą pradingsime. Vokietmečiu, kai dar nebuvo nutrauktas pranciškonų tradicijų siūlas, slapta veikia ateitininkai Kretingoje vykdė svarbią misiją. Ta misija nesustojo ir bolševikams vėl 1944 reokupavus Lietuvą. Būtų didžiai naudinga, jei gimnazija ir dabar paglobotų ateitininkus, kas derintųsi su anksčiau aptartais gimnazijos tikslais.

Ateitininkų kongresas

Dar du kartu buvau kviečiamas Kretingon – į abiturientų išleistuves ir miesto 750 metų sukahties šventę,

bet nebenuvykau. Vilniuje ir Kaune lyg iš gausybės rago pasipylė kongresai, konferencijos, suvažiavimai, kuriuose norėjau ir gal reikėjo dalyvauti. Vienas jų – Ateitininkų federacijos kongresas, vykęs liepos 11 – 13 d. Kaune.

Ateitininkams priklauso nuo 1928, taigi 75 metus. Mačiau kaip ateitininkai su visa lietuvių tauta džiaugėsi nepriklausomo gyvenimo palaima, o okupacijose su rezistentais ėjo į pogrindį, su sukilėliais kautis į miestų gatves, su partizanais traukėsi į mišką; svetimų ir savųjų okupantų jie buvo kankinami, tremiami ir žudomi. Mačiau, kaip vakarų tremtyje jie atsikūrė ir tapo lietuvių rezistuojančios išeivijos gyvoji ir ištvėrimoji dalis. Tik vienas kitas ateitininkas pasiklydo ir nuėjo su tais, kurie atsisakė kovos dėl Lietuvos laisvės, „nekeldami nepriklausomybės klausimo“.

Džiugu buvo vėl matyti į savo kongresą apie 400 suvažiavusių ateitininkų ir su vėliavomis iš Kauno katedros žygiuojančius Laisvės alėja į Dramos teatrą, kur vyko posėdžiai. Anais laikais tokiose eisenose vyraudavo studentai, ir jos prasidėdavo ir pasibaigdavo prie ateitininkų rūmų Laisvės alėjos pradžioje. Dabar daugiausia buvo moksleiviai, o ateitininkų rūmai, pastatyti Amerikos ir Lietuvos žmonių aukomis, bolševikų buvo nusavinti ir iki šiol nėra grąžinti.

Pirmą kongreso dieną, didžiausią išpuolį padarė Atkų federacijos vicepirmininkės ir atstovės išeivijai Laimos Šalčiuvienės paruoštas skaitinių, muzikos ir vaizdo skaidrių montažas „Pro memoria dr. Adolfas Damušis“ ir po to tartas našlės Jadvygos Damušienės žodis. Montažas ir Damušienės žodis derinosi vienas su kitu, kaip anksčiau Jadvygos ir Adolfo balsai jų vokaliniame duete. Šalčiuvienė giliai pažino integralią Damušio asmenybę kaip mokslininką – kūrybingą technologą ir išradėją, kaip politiką – rezistentą prieš savųjų ir svetimųjų neteisėbes ir kaip visuomenininką – ATEITININKĄ.

Šešiasdešimt penkerius metus santuokoje su Adolfu išgyvenusi Jadvyga Damušienė Mirusiojo vardu kongreso dalyviams priminė, kad katalikybė yra „esminis pagrindas doro ir teisingo gyvenimo“, materializmo grėsmės akivaizdoje. „Su naujų modelių automobiliais, prabangiais „interjeriais“, puošniuose rūmuose materializmo nesugriausime, mamonizmui neatsispirsime“. Budėkime, aukokime ir aukokimės, kad „trankios dvasios driskiai ‘roko’ riksmas neužmigdytų domėjimosi savo krašto visuomeniniu, kultūriniu ir politiniu gyvenimu“.

Tai rimtas didžiųjų ATEITININKŲ, Adolfo ir Jadvygos Damušių, laiku ir vietoje padarytas priminimas Lietuvos ir užsienio ateitininkijai.

Birželio 16 ateitininkai, 1941 metų sukilėliai, buvę jo studentai organizuotai prisiminė a. a. dr. Adolfo Damušio 95-ji gimtadienį, šv. mišiomis Vytauto bažnyčioje, lankydami jo naujai supiltą kapą Petrašiūnų kapinėse ir pasidalindami apie jį prisiminimais Kauno karininkų ramovėje.

Jadvyga Damušienė dalyviams išdalijo korteles su Adolfo sukurta maldele, rasta Mirusiojo švarko viršutinėje kišenaitėje:

Dieve, globok Lietuvą ir padėk jos piliečiams išsilaikyti tiesos, teisingumo, tarpusavio pagarbos ir meilės šviesoje nuoširdžiu ir plačiausiu mastu.

Toks Lietuvos pilietis buvo prof. Adolfas Damušis.

Dieve, globoki
Lietuvą ir padėk
jos piliečiams
išsilaikyti tiesos,
teisingumo,
tarpusavio
pagarbos ir
meilės šviesoje
nuoširdžiu
ir plačiausiu
mastu...

/ Prof. dr. Adolfas Damušis /

Grimstama giliau

Gavau kvietimą liepos 12 dalyvauti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) metiniame suvažiavime VDU patalpose. Dalyvavo 534 delegatai. Nustebau, kad po ilgos procedūrinės dalies delegatai nesvarstė degančių Lietuvos problemų ir savo organizacijos klausimų, o klausėsi konservatorių partijos vadovų įtikinėjimų kaliniams ir tremtiniams jungtis su konservatoriais, nors to svarbaus klausimo svarstymas nebuvo įtrauktas į suvažiavimo darbotvarkę.

Jau praityje klydo Balys Gajauskas savo autoritetu nulėmęs, kad LPKTS taptų politine partija, nors buvo įtikinėjamas to nedaryti. Sąjunga neteko didelės dalies kalinių ir tremtinių, priklausančių kitoms partijoms. Visų seimų rinkimuose LPKTS kandidatai pralaimėdavo ir tuo pačiu metu didžiūdavo turį sąrašuose 40000-50000 narių. Iš to nebuvo daroma logiškų išvadų ir nuo politinio statuso nebuvo atsisakyta. Šiame suvažiavime 2/3 delegatų pritarė jungimuisi su konservatoriais. Tai dar vienas žingsnis giliau į liūną. Nesvarbu, su kuria partija toks sandoris sudaromas, pasekmės tos pačios. Politinių kalinių ir tremtinių organizacijos prigimtis tokia, kad negali tilpti į savarankiškos politinės partijos rėmus, ir juo labiau į kitos partijos.

Šiame suvažiavime balsų dauguma susijungimui buvo priarta, bet jei po numatytų procedūrų susijungti būtų

nutarta, su maža paklaida galima papranašauti, kad LPKTS bus priėjusi liepto galą, nors vienas, du ar trys ambicingi nariai, savo labui įsitvėrę į stipresnės partijos skvermus, pateks į išsvajotą Seimą.

Nuotaikos Vytauto Didžiojo universitete

Nors humanitariniams mokslams VDU patalpos ir ne toje pačioje vietoje kaip prieš okupacijas, atsidūręs Kaune mėgstu tą mokslo įstaigą dažnai aplankyti, pavaikščioti koridoriais, sustoti prie skelbimų lentų, paskaitinėti įvairių auditorijų pavadinimus, palyginti anų laikų ir dabartinę studentiją. Ypač gerai jaučiuosi apsilankęs VDU Lietuvių išeivijos institute. Ten iš seniau pažįstamas Instituto organizatorius plačių pažiūrų, įvairiom nuomonėm tolerantiškas istorijos profesorius Egidijus Aleksandravičius, darbščioji literatūrologė dr. Dalia Kuizininė, su kuria Maironio muziejuje susidūriau 1986, senas pažįstamas losangelietis prof. Algirdas Avižienis, naujieji pažįstami – dr. Leonidas Donskis, dr. Dalia Dapkutė ir kiti veidai. Ten dažnai sukiojasi iš matymo pažįstamas chicagietis slidininkas Liūtas Mockūnas, slidinėjęs Kaukazo kalnuose ir taip pat slidinėjęs Vilniuje ir Chicagoje.

Per p. Kuizininę gavau kvietimą atvykti į liepos 15 įvyksiančią Instituto patalpose konferenciją Europos lietuviškųjų studijų savaitę 50 metų sukakčiai paminėti. Nuvykau ir sąžiningai išbuvau iki pabaigos. Kiek dalyvavau ir diskusijose. Prof. Aleksandravičius pradžioje paaiškino, kad didesnio masto jubiliejinę šventę įvyks kada nors vėliau. Ši konferencija tarsi įvadas į vėlyvesniąją.

Su Europos lietuviškųjų studijų savaitėmis susijusias temas pristatė: vyresnieji – prof. E. Aleksandravičius, dr. D. Kuizininė, dr. V. Bartusevičius, dr. L. Saldukas, dr. D. Kuolys ir studentai, siekią akademiinių laipsnių – I. Bučinskytė, D. Simanavičiūtė ir N. Gudaitis.

Vyresnieji Lietuvos akademikai dvidešimties minučių referatuose Europos lietuviškųjų studijų savaitės intelektualine ir tautine prasme vertino pozityviai. Iš jaunesniųjų, Ilona Bučinskytė savo referatu "Krikščioniškasis Europos lietuviškųjų studijų savaitės aspektas" pasirodė kaip rimta ir objektyvi tyrinėtoja, kuri jau ir dabar pajėgtų narplioti ir sudėtingesnes temas. Jos referate nesijaučia jokių propagandinių tendencijų, ko negalima pasakyti apie kitus du. Daivos Simanavičiūtės tema: "Aleksandro Štomo ir Tomo Venclovos būsimos Lietuvos vizija XX a. 8-9 dešimtmečiais" ir Nerijaus Gudaičio – "1977-ųjų ELSS Didžiojoje Britanijoje Aleksandro Štomo ir Tomo Venclovos paskaitų vertinimas išeivijoje". ELSS-čių gilesniam pažinimui abu referatai nieko nedavė. Štomo ir Venclovos sąlyčiai su ELSS-tėmis buvo pripuolami. Savaitės penkiasdešimtmetis buvo tik panaudotas Štomo ir Venclovos tuščiai reklamai.

Tam tikros tendencijos pastebimos ne tik konferencijose, bet ir vaikstant koridoriais ir skaitant išeivių vardus, kuriais pakrikštytos universiteto auditorijos. (bus daugiau)

Lietuva – Marijos žemė

Maironio, A. Baranausko ir kitų poetų eilėse apdainuoti žali Lietuvos slėniai, Suvalkijos lygumos žmonių sielose brandino tautiškos dvasios atsiskleidimą. Sunkūs kasdieniai darbai, užklupusios nesėkmės, ligos tapo liūdesio, kančios ženklais. Žmogus, ieškodamas užtarimo ir išsigelbėjimo, pasitikėjo Dievo meile ir gailėstingumu. Užtarėja ir visų rūpesčių išklausytoja tapo Švč. Mergelė Marija. Lietuviai ją ypač garbina ir myli, nes tiki, kad visų skundų bus išklausyta, ašaros nušluostytos ir skausmas numalšintas.

Žinoma keliolika Marijos apsi-reiškimų Lietuvoje atvejų. Žmonės tikėjo ir tiki, kad apsiranę šventose vietose ne tik apvalys, savo dvasią nuo kančios, bet ir pagis nuo nepagydomų ligų, pasisems vidinės stiprybės ir tikėjimo. Tokio tikslo vedini birželio pabaigoje į kelionę po stebuklingas Švč. Mergelės Marijos vietas leidosi piligrimai, vadovaujami piligriminės kelionės organizacinio komiteto pirmininkės Adelės Tapauskienės. Su lankytinų vietų istorija supažindino kun. Robertas Gedvydas Skrinkas, parašęs ypatingo kruopštumo leidinį „Piligrimo vadovas. Po stebuklingas Marijos vietas“ (1999 m.), kuriame aprašytos Marijos apsi-reiškimų ar su jos garbinimu susijusios vietos. Rožinio malda nuteikę rimčiai ir dideliai vilčiai patirti malonių bei užgydyti sielos žaizdas.

Pirmiausia aplankytina seniausia Lietuvos bažnyčia, stūksanti Zapyškyje ir dvelkianti gilia praeitimi. Kaip pasakojo kun. R. G. Skrinkas, tą bažnyčią pastatė Naugarduko vaivada ir Zapyškio savininkas Povilas Sapiega 1566 ir 1578 metų laikotarpiu. Raudonos plytų laikotarpio. Raudonos plytų rankų darbo, kai kur matyti, kad jos perdėtos lauko akmenimis. Padavimais apipintas ir stebuklais pagarsėjęs paveikslas, atplaukęs ant briedžio galvos. Ta galva, anot padavimą pasakojusio kunigo, prieš Pirmąjį pasaulinį karą buvusi pakabinta ant geležinių grandinių prie vargonų. Šie buvę

Prie Zapyškio bažnyčios

begalinį gerumą.

Pasisėmę meilės ir dvasinės stiprybės piligrimai keliavo į Višakio Rūdą, prie stebuklingo šaltinėlio, tikėdamiesi rasti atgaivos savo dvasiai. Teigiama, kad prie šaltinėlio buvo apsireikusi Švč. Mergelė Marija. Kituose šaltiniuose teigiama, kad tame šaltinėlyje sergantis sunkia liga žmogus nusiplovęs kojas ir

išpuošti šventųjų ir angelų statulomis, kurios vargonams grojant judėdavusios.

Keturnauijienoje (Šakių r.) piligrimai atidžiai klausėsi Švč. Mergelės Marijos ir Jėzaus regėtojos Anelės Staugytės-Matijošaitienės sovietiniais metais patirtų baisių išgyvenimų, didelės kančios. Teigiama, kad apsirančiosieji šioje vietoje žmonės pagiję nuo įvairių ligų ir patyrę kitokių malonių. Jausdamiesi dėkingi jie sunešė religinių paveikslų ir kitokių relikvijų, tikėdami, kad jie bus panaudoti maldos namams. Anelės klėtėlė – tarsi ypatingos rimties muziejus. Čia kiekvienas daiktas simbolizuoja žmonių dėkingumą ir meilę Švč. Mergelei Marijai. Pačios moters kuklumas ir paprastumas byloja apie jos dvasios šviesą ir

pasveikę. Tikintieji vis eina ir eina prie šaltinėlio vandens, trokšdami dieviškosios globos ir meilės. Tikėdamas visa savo esybę žmogus semia šventą vandenį kaip stebuklą ir ašarotomis akimis išsako savo norus Švč. Mergelei Marijai. Lietuviai tiki jos ypatinga galia, meile ir rūpesčiu. Suvalkijos krašte yra dar du stebuklingi šaltinėliai – mažučiuose ir Vištytyje, - pagarsėję gydomosiomis galiomis. Tai susiję su Marijos apsi-reiškimais. Žmonės prausia veidą, šlaksto skaudamas vietas šaltinėlių vandeniu. Pasakojama, kad įvyko pagijimų. Alksnėnų bažnyčios šventoriuje palaidotas Antrojo pasaulinio karo metais Budavonės miške nukankintas kunigas Justinas Dabrilas, buvęs švento gyvenimo dvasininkas. Pasakojama, kad prie jo kapo vyksta net ste-

Pamaldų metu

buklingų išgijimų. Antkapinis paminklas – Kristus, nešantis kryžių, o apačioje raudonarmiečiai, durtuvais badantys kunigus. Tai istorija, bylojanti apie to meto sunkius kankinimus, kuriuos patyrė ir išgyveno trys kunigai 1941 m. birželį. Piligrimai giedojo ir savo karšta malda pagerbė iškilų asmenybę, tikėdamiesi dvasinės palaimos ir stiprybės.

Alksnėnų bažnyčios didžiajame altoriuje įstatyta Dievo Motinos statula. Švč. Mergelė Marija pavaizduota sėdinti ir ant rankų laikanti Kūdikelį. Apie tą statulą pasakojami padavimai. Kun. R. G. Skrinkas pasakojo, kad koplyčios vietoje buvęs žydo kluonas. Savininkas pradėjęs matyti kluone ant sijos sėdinčią labai gražią moterį su kūdikiu ant kelių. Kai žydas pradėjęs ją kalbinti, tai šioji pavirtusi statula. Po kurio laiko ją dviem jaučiais kelis kartus vežė į Vilkaviškio bažnyčią, bet ji vis grįždavusi atgal, tada kluono vietoje pastatyta koplyčia. Tokia tad istorija, bet stebuklinga statulos galia žmonės tiki dar ir šiandien. Kun. R. G. Skrinkas, vykęs kartu su piligrimais, aukojo Šv. Mišias. Kai kurie maldininkai pastebėjo, kad išėję iš bažnyčios pasijuto geriau ir nejuto to nuovargio, kurį patyrė kelionėje. Pailsinę dvasią atgavo fizinės jėgas. Visų veiduose švietė šypsenos.

Toliau piligrimų keliai vedė į Vilkaviškį. Čia nuostabiu grožiu atsivėrė naujoji Katedra. Puikiai sutvarkyta aplinka, didingas Katedros pastatas bylojo rimtį ir susikaupimą. Žmonės skuba į Dievo namus, kad galėtų čia nusimesti skausmo ir kančios našta, pasisemti gėrio ir stiprybės. Piligrimai fotojuostose įamžino nepaprasto grožio pastatą, o viduje vėl suklupo maldai. Tik ji gali priartinti prie Dievo. Žmogus silpnas ir bejėgis, kai susiduria su gyvenimo pinklėmis. Jeigu ne Dievo pagalba,

jis lengvai gali suklypti. Švč. Mergelė Marija yra tarsi dvasinė palaima prašant Dievą pagalbos ir užtarimo. Malda veržiasi prie Dievo, bet ji dar sustiprinama didele Meile ir pasitikėjimu.

Paskutinioji vieta, kur atvyko piligrimai – Kryžiai. Tai miškais apaugusi vietovė, visai netoli Dusios ežero. Kun. R. G. Skrinkas papasakojo trijų kryžių istoriją. Žmonės kalba, kad Kryžiai – stebuklinga vieta, būta čia ir išgijimų nuo sunkių ligų. Modernus baltas šventyklos pastatas teikė vilčių, kad kiekvieno čia atvykusiojo maldos bus išklausytos, išgirstos.

Kelionės pabaigoje piligrimai galėjo atsigavinti Dusios ežero bangose, pasigrožėti nuostabiu gamtovaizdžiu, suvalgyti atsivežtus sumuštinus. Paskutinės nuotraukos fotojuostose, dar keletas minučių pasižnekučiavimo ir autobusas suko Kauno link. Nors pavargę, bet praturtinę savo dvasią, maldininkai giedojo įvairias Švč. Mergelės Marijos garbei skirtas giesmes. Būtina paminėti puikias giesmininkes – Audronę Paškauskienę, Ireną Sukackienę, Genovaitę Melinskiene, Genovaitę Pinkevičienę. Jų balsai užbūrė visą autobusą nepaprastu gėrio ir grožio slėpiniu. Giesmės sklido iš pačios širdies gelmių. Ilgas eiles deklamavo tris aukštojo mokslo diplomus turinti „Ažuolo“ vidurinės mokyklos etikos mokytoja ekspertė Stasė Mickutė, visus patraukusi savo laisvumu, gebėjimu bendrauti, paprastumu. Kiekvienam keliaujančiam gražių žodžių nepagailėjo autobuso „siela“ Adelė Taparauskienė. Pati švytinti gerumu, jo negailėjo ir šalia esantiems. Kelionė buvo puiki, nes žmonės susidraugavo ir, svarbiausia – parsivežė viltį, kurios važiuoti ieškoti, prašyti, išsimelsti. Marija labai myli savo vaikus. Ji – Motina.

Marytė Gustaitienė

Westfield, NJ

Mirė

Valentina Maceikonis-Roman

Š. m. rugpjūčio 13 d., *Sunrise Assited Living of Westfield* namuose mirė Valentina Maceikonis-Roman, sulaukusi 74 metų amžiaus. Ji čia gyveno tik paskutinius du mėnesius. Anksčiau gyveno Lakewood, NJ.

Valentina gimė Kybartuose. Imigravusi į JAV, po Antrojo pasaulinio karo, pirmiausia apsigyveno Elizabeth, NJ, vėliau – Allentown, PA ir Lakewood, NJ. Dirbo kaip fashion consultant 16 metų.

Velionė priklausė St. Paul's parapijai Allentown, PA. Dirbo skautų organizacijoje, priklausė *Orchid Society* ir kitoms organizacijoms.

Jos vyras Lionel Roman mirė 1972 m., o jos anūkas Dustin – 1992. Nuliūdime liko sūnūs Linas ir Vitas ir duktė Renee. Taip pat velionės broliai Juozas ir Vytas Maceikoniai, anūakai Zachary ir Rebecca Wills ir Emily Roman.

Valentina buvo pašarvota Gray laidotuvių koplyčioje Cranford, NJ. Rugpjūčio 16 d. ryte vyko atsiveikimas su velione. 10:30 val. po laidotuvių apeigų palaidota St. Gertrude's kapinėse Colonia, NJ. **L.G.**

Specialiai iš Lietuvos atvykusi aktorė Virginija Kochanskytė deklamuoja poeto Bernardo Brazdžionio poeziją jo mirties metinių minėjime Šv. Kazimiero parapijos salėje Los Angeles, CA, rugpjūčio 3 d. Poeto mėgiama skaitovė lydėdavo jį literatūrinėse kelionėse Lietuvoje. Antano Polikaičio nuotr.

Brazaičio gyvenimo mokykloje

100 metų nuo jo gimimo (1903 m. gruodžio 9 d.) paminėti

KAZYS AMBROZAITIS

Šis dr. Kazio Ambrozaičio straipsnis spausdintas „[Laisvę]“ žurnalo 1975 m. 65(102) numeryje, kuris buvo skirtas prof. Juozo Brazaičio atminimui. Red.

Brazaitis yra neatskiriama surištas su Lietuvių Frontu. Jis laikytinas pagrindiniu stulpu, apie kurį sukosi frontininkų rezistencinė ir organizacinė veikla nuo pat tos organizacijos pradžios. Jis buvo faktinis sąjūdžio vadas, programų ruošėjas, koordinatorius ir vykdytojas.

Laik. Lietuvos vyriausybei ir Lietuvių Aktyvistų Frontui sustabdžius laikinai veiklą, reikėjo vėl persiorganizuoti ir naujais būdais tęsti rezistenciją prieš okupantą. Brazaitis ir buvo vienas iš tų, šalia dr. A. Damušio, kuris pasiūlė LAF pereiti iš karinio pobūdžio daugiau į politinį, kartu tęsiant aktyvistų rezistencinę akciją, bet tęsiant ir jau anksčiau pradėtą idėją, paskelbtą Naujojo Romuvo su šešiolikos asmenų parašais. Tuo būdu, iškrito tik aktyvistų vardas ir liko tik LF.

Atsidūrus Vokietijoje, Brazaitis aiškino, kad mes, tremtiniai, nesam verti LF vardo, nes tikrieji frontininkai liko krašto ginti, o mes liekame tik ištikimi jų draugai. Todėl laisvojo pasaulio frontininkus tuoj po karo Brazaitis pradėjo vadinti Lietuvių Fronto Bičiuoliais (LFB). Vokietijoje po karo formalios LFB organizacijos nebuvo. Tiesa, Stuttgarte įvyko vienas LFB suvažiavimas, kuriame dar dalyvavo ir K. Valiūnas, bet formalių skyrių nebuvo steigiamas; veikė tik maži židiniai didesnėse stovyklose.

Nuo pat VLIKO egzistencijos pradžios Vokietijoje Brazaitis jame dalyvavo įvairiose pareigose ir atstovavo LFB VLIKe. Įsikūrus prancūzų zonoj, ten ir apylinkėj gyveną bičiuoliai susispietė apie Brazaitį ir sudarė vadinamąjį „LF vlikinį židinį“. Tas židiny s leido biuletinį, vadinamą „Mažuoju Židiniu“, kuris buvo skiriamas bičiuoliams, ir leido spaudai biuletinį ELI vardu. Brazaitis su savo bičiuoliais kolegomis VLIKe atliko daugiausia darbų, tiek technikinių, tiek memorandumų ruošime, tiek Užsienio Reikalų Tarnybos vadovavime. Gal todėl politikieriai, perstatinėdami kėdes VLIKe, užsimojo šmeižtų būdu išstumti Brazaitį iš VLIKO.

Brazaitis Amerikoje

Amerikoje bičiuoliai spontaniškai pradėjo organizuotis į sambūrius jau 1949 metais. Formalus organizavimasis prasidėjo, kai iš Vokietijos 1950 metų gale atvyko artimiausias Brazaičio bendradarbis V. Vaitiekūnas. Jis leido „Lietuvių Biuletinį“, sujungė sambūrius ir buvo išrinktas pirmuoju JAV ir Kanados LFB Centro Valdybos pirmininku. Brazaitis, atvykęs 1951 metais, rado

bičiuolius, jau gerokai susiorganizavusius. Įsikūręs pas tėvus pranciškonus Brooklyne ir pakviestas redaguoti „Darbininką“, Brazaitis tuoj įsijungė į bičiuolių veiklą. 1951 metais buvo paruoštas LFB organizacijos statutas, pagal kurį 1952 metais Brazaitis buvo išrinktas Kanados ir JAV LFB Centro valdybos pirmininku ir tose pareigose vis perrenkamas išbuvo dešimtį metų. Brazaitis atgaivino ir redagavo „[Laisvę]“ žurnalą penketą metų, vėliau pavesdamas redagavimą dr. V. Vardžiui. Žurnalas buvo visuomenėje labai populiarus ir vertinamas. Nuo 1958 iki 1964 metų Brazaitis buvo LFB Vyriausios Tarybos pirmininku. Nuo 1964 metų pradėjo trauktis iš aktyvios LFB veiklos, nors LFB Vyr. tarybos politinėje komisijoje išbuvo iki pat mirties. Ir sunkios ligos pakirstas, Brazaitis visada buvo bičiuoliams prieinamas patarimais ir užsimotų planų vertinimu.

Brazaitis suredagavo ir išleido kolektyvinį darbą „[Pilnutinę demokratiją]“, kuris nusako frontininkų sąjūdžio programą bei valstybinius svarstymus ir kuris iki šiai dienai nėra pakeistas. Tai pirmoji ir vienintelė politinė grupė tremtyje, išleidusi tokio lygio ir apimties programą. Brazaičio redaguojamas „Darbininkas“ tuoj virto vienu iš geriausių savaitraščių. Be nuolatinio rašymo „Darbininke“, jis paskelbė daug straipsnių kitoj lietuvių spaudoj, dažniausia pasirašydamas įvairiais slapyvardžiais. Paruošė brošiūras apie LFB. Labai sielojosi dėl 1941 metų Lietuvos sukilimo medžiagos nykimo. Sukilimui jis skyrė nepaprastos istorinės reikšmės, todėl prisėdo ir, nors sirgdamas, vakarais po darbų redakcijoje, paruošė veikalą „Vienų vieni“. Be kitų darbų, dar paruošė spaudai Daumanto „Partizanus“ su visais priedais ir kt.

Kilni asmenybė realiame gyvenime

Brazaitį pirmą kartą sutikau 1940 metų pavasarį „Saulės“ gimnazijoje. Vokiečių okupacijos metu periodiškai trumpam sutikdavau Kaune, Laisvės al. 61, žodžiu gauti iš jo informaciją pagrindžiui. New Yorke nuo 1952 metų teko dirbti sekretorium Brazaičio vadovaujamoj LFB Centro valdyboj iki 1953 m. gruodžio mėnesio, kol buvau pašauktas į kariuomenę. 1962 metais teko iš Brazaičio perimti LFB Centro valdybos pirmininko pareigas ir vėliau iki jo mirties bendrauti LFB Vyr. Taryboj. Daug kartu praleista valandų beposėdžiaujant, bekalbant, bevaikščiojant, susisiekiant telefonu ir laiškais. Be didesnių pertraukų Brazaičio gyvenimo mokyklą praleidau apie dvidešimt aštuonis metus. Tai buvo nepaprasta asmenybė, tikra gyvenimo mokykla, nes po kiekvieno pasikalbėjimo daug kas naujo palikdavo. LF sąjūdžiui jis tikėjo, džiaugėsi ir tikėjo jo žmonėmis, vertino jų darbus.

Bičiulių veiklai laiko visada surasdavo, jei tik sveikata leido. Į posėdžius ateidavo su planais ir pasiruošęs, išklausydavo visus, kitų nuomonę respektuodavo, pats pasilikdavo kalbėti paskutinis. Sakydavo, kad priešų neturįs, nors žinojome, kad daug kas jį laikė priešu, nors jis apie tuos asmenis atsiliepdavo su tam tikra pagarba ir užuojauta. Ragino, kad atliktume mažus darbus, pagal savo išgales. Nepernešė visuomenėję blefuotojų. Labai vertino knygą ir teigė, kad geriausias ginklas kovoje už laisvę yra knyga. Labai vertino Į Laisvę Fondo Lietuviškai Kultūrai ugdyti darbą ir jo rezultatus. Labai rūpinosi frontininkų darbo tęstinumu ir tolimos ateities planais. Uždedamus darbus atlikdavo kartais viršžmogiškomis jėgomis. Štai 1961 m. Didįjį Ketvirtadienį ilgame laiške rašė: „... bet kai rytas tik valios pastangom prisiversdavau judėti, tai pasiteiraudavau dr. Starkaus, kokiais milteliais daugiau energijos pasigaminti. Vargiai patikėtum, kad tokias spaudos apžvalgas „Į Laisvę“ rašiau beveik ištisas keturias dienas. O tai juk keli lapeliai. „Draugas“ prisiprašė politinių apžvalgų. Tai jiems rodos nedaug, bet vieno straipsnelio medžiagos surinkimas ir sudorojimas atima visą dieną. O kai iš namų išeinu 7 ryto ir grįžtu po 7 vakaro, netgi sekmadieniais, tai suprasi, kad nei laiko, nei energijos nebelieka didesniems darbams“.

Tačiau niekad Brazaičiui nereikėjo rašyti tuo pačiu reikalu du kartus, visada atsakydavo. Ateitį matė pranašingai, o dienos įvykius vertino labai realiai. Studijų

savaičių ir konferencijų programas svarstydamas iš anksto ir atidžiai, su kitais diskutuodamas. Nors gyvenimas lėtino jo plunksną ir žingsnius, tačiau balso nepakėlė, buvo atlaidus, visuomet tas pats Brazaitis, visuomet šaltas judesiuose, bet šiltas viduje. 1952 m. rugpj. 9 d. LFB Centro valdybos posėdyje, kuris vyko mano kambaryje New Yorke, perskaičius dr. Ivinskio atsiųstą pro memoria, kur buvo aprašytos pastangos eliminuoti Brazaitį, sudarant VLIKo VT, Brazaitis pareiškė: „Džiaugiuosi, kad pagaliau esu tas kamštis, išmestas į balos paviršių. Iš ką tik paskaityto rašto įsitikinote, kad VLIKas yra bala. Jau ilgas laikas, kai VLIKas nieko nepadaro. Savo rezistencinį-herojinį laikotarpį VLIKas baigė su Julijono Butėno mirtimi. Dabar, pasitraukus iš VLIKo, mes turime pereiti į lietuviybės stiprinimo ir jos išlaikymo darbą, nes ši sritis jau senai apleista. Tai bus konkretus mūsų darbas. LF atliko daugiausia tiek techniškai, tiek ryšyje su Kraštu darbe, derybos dėl grįžimo galėtų mus gražinti į balą. VKIKas, manau, gyvuos ir toliau“. 1959 m. Brazaitis man pavedė tartis su vlikinėm grupėm dėl LFB grįžimo į VLIKą. Teikė patarimus iki detalių, iš anksto nuspėdamas, ką tuo klausimu pasakys kita pusė. Bičiuliai labai pasitikėjo. Jaudinosi, kai tarp bičiulių iškildavo didesni nuomonių skirtumai. Nuolatos rūpinosi, kad būtų vadovų ateičiai. Pakrikusi sveikata, šeimos pairimas, kalnai darbų, nusivylimas veikėjais, ypač katalikų, Brazaitį vis labiau prirakino prie rašomojo stalo; viešai beveik nesirodė.

Lietuvių Fronto Bičiulių savaitėje 1961 metais Union Pier, Michigan, minint Laikinosios Vyriausybės 20 metų sukaktį (iš k.): stovi - L. Prapuolenis, dr. J. Kižys, S. Daunys - „Į Laisvę“ redaktorius, dr. P. Kisieliū, dr. V. Majauskas, prof. V. Vardys, dr. K. Ambrozaitis; priekyje sėdi prof. J. Brazaitis

1964 metais prašė, kad niekas nemintų 60 metų sukakties. „Į Laisvę“ redaktorius A. Mažiulis nepaklausė ir sukaktį „Į Laisvę“ žurnale paminėjo. Tada Brazaitis pasakė: „Jeigu mano draugai mano prašymo neišklauso, tai aš jums daugiau esu nebereikalingas“. Po to jau daugiau „Į Laisvę“ žurnalui nerašė. Nesutiko atstovauti bičiulių ir VLIKe. Vėliau, atsipeikėjęs po beveik mirtino širdies smūgio, labai pergyveno savo draugų Padalio ir Ivinskio mirtį. Vos plunksną rankoj išlaikydamas, nuo gydytojų nuslėpdamas, pradėjo rašyti jų monografijas, kad jie nebūtų pamiršti. Beliko pagaliau jam tik vienas autoritetas, tai dr. Rožė Šomkaitė, kuri, beveik visų paliktą, V.V. padedama, pasiėmė Brazaitį globoti.

(nukelta į 13 psl.)

47-toji LIETUVIŠKŲ STUDIJŲ SAVAITĖ DAINAVOJE

Rugpjūčio 17-24 d. Dainavoje vyko 47-toji Lietuviškų studijų savaitė, rengiama LF bičiulių. Tuo pačiu metu ten stovyklavo ir JAV LB surengtų lietuvių kalbos kursų dalyviai, su kuriais buvo malonus bendravimas valgykloje, vakaronių metu ir per Šv. Mišias, kurias atnašaudavo taip pat Amerikos lietuvius kun. Gery Žiūraitis. Savaitės programoje buvo įvairios paskaitos, pranešimai, pokalbiai.

Prof. Dr. V. Bieliauskas skaitė įdomią paskaitą apie mūsų išeivijos ryšius su Lietuva, iškėlęs daug klau-

simų, kodėl entuziazmas grįžti į tėvynę dabar yra sumažėjęs. Savaitės pabaigoje panašias mintis apie Lietuvos ir išeivijos santykių kaitą išsakė ir Liuda Rugienienė. Visa vienos dienos popietė buvo skirta prof. Juozo Brazaičio ir Vytauto Vaitiekūno – jų 100 m. gimimo sukaktims paminėti. Apie šiuos du mūsų rezistencijos veikėjus kalbėjo dr. K. Ambrozaitis ir J. Baužys. Vakaronės metu buvo parodytas A. Kezio video filmas apie prof. J. Brazaičį. Ekonominiais klausimais paskaitą apie Lietuvos modernizacijos strategiją skaitė prof. V. Sa-

monis iš Kanados.

Adv. P. Žumbakis savo paskaitoje palietė tam tikrus Amerikos teisėtvarkos trūkumus karo nusikaltėlių bylose ir sovietų KGB įtaką OSI veikloje. Dr. Aug. Idzelis kalbėjo konkrečiai apie 1941 m. vokiečių vykdytą politiką žydų klausimu. Surasti dokumentai aiškiai paliudija faktą, kad žydų žudynes organizavo specialiai tam paruošti vokiečių saugumo milicijos daliniai.

Lietuviško liberalizmo šaknų Lietuvoje ieškojo dr. K. Skrupskelis. Jis pastebėjo, kad dabar save liberalais vadinančioji Santara – Šviesa dažnai savo spaudoje vis bando visaip užsipulti katalikiškos pakraipos žmones (ateitininkus, LFB ir pan.) ir kaltinti juos šovinizmu. Dr. K. Skrupskelis pastebėjo, kad šis kaltintojų sambūris kaip tik išeivijoje yra atsiradęs iš buvusiųjų tautininkų ir jų vaikų. O tautininkai ano meto Lietuvoje kaip tik pasižymėjo savo šovinizmu ir net fašizmu. Tuo tarpu katalikų veikėjai kaip Pr. Dielininkaitis, A. Maceina ir kt. skelbė tolerantiškas ir net liberalias idėjas.

Apie Alytuje neseniai įvykusią XII-tąją I Laisvės Fondo Lietuvos filialo studijų savaitę savo išpuodžiū pasakojo dr. K. Ambrozaitis ir dr. P. Kisieliū. Dr. J. Račkausko ir Skirmantės Miglienės dėka buvo graži proga susipažinti su LTS centro išleistais ir planuojamais veikalais. Tai buvo H. Paulausko parašyta knyga apie Lietuvos finansų ministrą, Lito tėvą "Vytautas Petrulis"; Gary Hartman angliškai parašyta knyga apie pirmosios išeivių kartos pastangas dėl Lietuvos laisvės "The Immigrant as Diplomat", Lietuvių išeivijos spaudos bibliografija, Lietuviškos išeivijos periodikos katalogas.

Nepaprastai buvo įdomu, kad vyriausiuoju šios savaitės virėju-šefu buvo prof. Dr. J. Račkauskas, pasirodęs kaip puikus kulinarijos specialistas. Vakaronių metu buvo rodomi įvairūs lietuviški filmai, vyko pokalbiai ir bendros dainos.

Juoba

Studijų ir Poilsio savaitėje dalyvavę Lietuvių Fronto Bičiuliai po vėliavos nuleidimo

Dalis studijų ir Poilsio savaitėje dalyvavusių Lietuvių Fronto Bičiulių (iš k.): dr. K. Ambrozaitis, A. Raulinaitienė, dr. V. Šaulys, M. Mikonienė, N. Palubinskienė, R. ir J. Ardžiai, O. Rociūnienė, O. ir J. Baužiai, prof. K. Skrupskelis, prof. V. Bieliauskas ir V. Rociūnas

Lietuviškos periodikos katalogas

Lituanistikos tyrimo ir studijų centras jau daugiau kaip 20 metų renka lietuvišką periodiką (Pasaulio lietuvių archyve jau daugiau kaip 50 metų kaupiama periodika). Kas yra periodika? Tai laikraščiai, žurnalai ir kiti leidiniai, kurie reguliariai išleidžiami. Per minimus 50 metų LTSC/PLA surinko daugiau kaip 2300 pavadinimų lietuviškos periodikos leidinių rinkinių. Tai turbūt didžiausias periodinių leidinių rinkinys pasaulyje.

Prieš porą metų paaiškėjo, kad lietuviai nebeturi daugiau savo namuose senų lietuviškų periodinių leidinių, o jeigu turi, tai nenori su jais skirtis. Todėl 1999 metais su Lietuvių Fondo parama pradėtas ruošti periodinių leidinių katalogas. Darbas atrodo paprastas, bet po trejų metų atrodo kitaip. Vienas dalykas yra aiškus – niekas neturi mūsų periodikos visų komplektų; nei laikraščių leidėjai, nei žurnalų redakcijos, nei kolekcionieriai.

Rengdami katalogą pradėjome tikrinti JAV pagrindinių bibliotekų katalogus. Pirmiausia, žinoma, *Library of Congress*. Pasirodė, kad

jie ne visiškai žino, ką turi, negali net tiksliai pranešti, kokius lietuviškos periodikos pavadinimus turi, sumaišo periodiką su knygomis. Labai gerai tvarkosi *University of Chicago Center for Research Libraries*, kurie rimtai pristato 30 lietuviškos periodikos rinkinių. Gerai tvarkosi *Kent State University* biblioteka, *University of Pennsylvania* biblioteka, *New York Public Library* ir *University of Pittsburgh* biblioteka. Visų šių bibliotekų lietuviški periodiniai leidiniai yra nurodomi Lituanistikos tyrimo ir studijų centro periodinių leidinių kataloge.

Kaip retesnius periodikos leidinius gauti Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui, kad galėtume užbaigti ar kiek galima daugiau periodikos katalogą papildyti? Yra daug žmonių, visuomenės ir kultūros veikėjų, kurie namuose turi pavienių senųjų leidinių ar įrištus komplektus – nei jiems, nei kam kitam jau nesvarbius, jei nebus suderinti ar sujungti su archyvų komplektais, kad pagaliau mes bendromis jėgomis galėtume surinkti, sukomplektuoti ir turėti vienoje vietoje išbaigtus lietuviškų periodinių leidinių

rinkinius.

“Partizaniški” veiksmai išsiunčiant periodiką (nepasitikslinkis, ar ji turima išeivijos archyvuose) į Lietuvą gimnazijoms, pradžios mokykloms, kaimų bibliotekoms kenkia archyviniam darbui. Labai gerai dalintis ir skleisti medžiagą mokykloms, skaitykloms, ypač rečiau leidinių gaudančioms kaimo mokyklų bibliotekoms. Tačiau ką daryti, jeigu tose siuntose yra būtent tas leidinio numeris ar egzempliorius, kurių neturi joks archyvas, muziejus ar biblioteka?

Išeivijoje visom prasmė (istorinė, archyvine, muziejine, dokumentine ir t.t.) svarbu, kad šie periodiniai leidiniai būtų siunčiami į Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą, kuris, patikrinęs rinkinius, mielai pasirūpins jų persiuntimu į M. Mažvydo biblioteką, o ji siunčia į Kauno, Panevėžio, Šiaulių, Klaipėdos bibliotekas. Pavyzdžiui, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro 2002 m. gruodžio mėn. periodikos siuntoje M. Mažvydo bibliotekai buvo daugiau kaip 100 pavadinimų periodikos rinkinių ir pavienių dublikatinių leidinių, kurių bendras svoris – 2,155 svarai.

Daug kas džiaugiasi, kai “Drauge” pasirodo pranešimai, kad vienas ar kitas žmogus ar pagrindinės organizacijos išsiunčia siuntas knygų ir archyvų į Lietuvą. Mes į šiuos pranešimus reaguojame kaip į praradimą ar skaldymą vertingos archyvinės medžiagos, kuri buvo sukurta išeivių ir dokumentuota Amerikoje. Tokie žygiai nepasitarus nepadedą nei moksliniam darbui, nei mūsų išeivijos istorijos ir kultūros išsaugojimui. Pilną periodikos katalogą galite pasižiūrėti Lituanistikos tyrimo ir studijų centro interneto puslapyje.

Kviečiame aplankyti neseniai atsiradusią Lituanistikos ir studijų centro interneto svetainę www.lithuanianresearch.org ir sužinoti daugiau apie mus.

Lituanistikos tyrimo ir studijų centras

Studijų ir Poilsio savaitėje dalyvavę Lietuvių Fronto Bičiuliai ir su jais stovyklavę lietuvių kalbos kursantai. Jų dauguma – antros ar trečios kartos Amerikos lietuviai

Jono Urbono nuotraukos

Jaunučių krepšinio pirmenybės perkeltos į Chicago, IL

2003 metų ŠALFASS Jaunučių krepšinio pirmenybės, turėjusios įvykti 2003 m. gegužės 30, 31 ir birželio 1 dienomis Toronte, dėl SARS ligos pasirodymo Toronte buvo nukeltos į 2003 m. spalio 3 – 5 d. Toronte. Deja, artėjant spalio 3 – 5 datai, paaiškėjo, kad SARS ligos pavojus Toronte dar nėra galutinai praėjęs ir žaidynių rengėjai – Toronto "Aušra" mano, kad žaidynes rengti Toronte būtų rizikinga. Esant tokiai padėčiai, Chicago ASK "Lituanica" sutiko šias žaidynes prvesti 2003 m. lapkričio ir 2 dienomis, Chicagoje, IL.

Primename, kad varžybas numatoma vykdyti šose berniukų ir mergaičių klasėse: B (1987 – 88 m. gimimo), C (1989 – 90 m.), D (1991 – 92 m.), E (1993 – 94 m.) ir F "molekulių" (1995 m. gimimo ir jaunesnių). F ("molekulių") ir, galbūt, net ir E klasėse komandos bus mišrios.

Varžybos vyks Lyons Township High School, 100 South Brainard, LaGrange, Illinois.

Dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių sporto klubams bei kitokiems lietuviškiems sporto vienetams, atlikusiems 2003 metų metinę ŠALFASS narių registraciją. Komandų skaičius neapribojamas visose

klasėse. Principiniai, jaunesnių klasių žaidėjams yra leidžiama žaisti kartu ir vyresnėse klasėse, kiek laiko ir vietos aplinkybės leidžia. Mergaitėms yra leidžiama žaisti berniukų komandose, tačiau neatvirkščiai.

Preliminarinė komandų registracija privalo būti atlikta iki 2003 m. rugpjūčio m. 31 d. imtinai, šiuo adresu:

Dr. Donatas Siliūnas, 5116 Illinois Ave., Lisle, IL 60532, USA. Tel.: (630) 852 – 3204. Faksas: (630) 852 – 4026. E-mail: dsiliunas@aol.com Website: www.lituanica.org

Po preliminarinės registracijos bus paskelbta galutinė varžybų programa, formatai ir kitos tolimesnės detalės.

Pilnesnę informaciją gauna ŠALFASS klubai. ŠALFASS nepriklausantieji vienetai prašomi kreiptis į dr. Donatą Siliūną.

ŠALFASS Krepšinio komitetas
ŠALFASS Centro valdyba

*Kviečiame paremti TAUTOS FONDA
savo darbu ir aukomis.*

*Remdami TAUTOS FONDA remiate Lietuvos švietimą
ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.*

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

Aukus siųsti:

307 W. 30th St. tel: (212) 868 - 5860; (212) 868 - 5815
New York, NY 10001 el.paštas: TAUTFD@aol.com

KODIS FUNERAL HOME

63 - 06 Flushing Ave.
Maspeth, NY 11378

*Suteikia garbingas laidotuves
Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse*

Edward A. Kodis - Funeral Director
Kreipkitės
tel.: (718) 326-1658

Silver Bell Baking Co.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai,
šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai.

Dalia Radžiūnas,
43-04 Junction Blvd.,
Corona, Queens, NY 11368.
Tel.: (718) 779-5156

Atlantic Express corp.

800-774-SEND 1-888-205-8851

**Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių
pristatymas nuo DURŲ iki DURŲ**

*Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų*
LIETUVA, LATVIJA, BALTARUSIJA, RUSIJA

PICK UP SCHEDULE FOR OCTOBER

October 7	Waterbury	4 - 5 pm
	New Britain, CT	6 - 7 pm
October 9	Elizabeth, NJ	1 - 2 pm
October 11	Brooklyn, NY	12 - 1 pm
October 12	Philadelphia, PA	1 - 2 pm
	(at St. Andrew Lithuanian Church 1913 Wallace St.)	
	Baltimore, MD	4 - 5 pm
October 14	Putnam, CT	1 - 3 pm
October 21	Waterbury, CT	4 - 5 pm
	New Britain, CT	5 - 6 pm
October 23	Elizabeth, NJ	1 - 2 pm
October 25	Brooklyn, NY	10 - 11 pm

To arrange pick up or for more information please call
our toll free numbers 1-888-205-8851/1; 1-888-615-2148
rziausys@hotmail.com

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

Čia skelbiame pavardes tų skaitytojų, kurie aukų 2002 arba 2003 metų "Darbininko" prenumeratai ir jų čekius gavome iki rugsėjo 15 d.

Po 200 dol.: Gražina Baliūnaitė-Austin, Short Hills, NJ.

Po 100 dol.: Virginija Jakstas-Kelly, Palm Beach Gardens, FL; Vito ir Regina Val, Oak Brook, IL; dr. Birutė Girnius, Allen Park, MI; Gražina Siliunas, Flushing, NY; Karel ir Dana Dvorak, Richmond Hill, NY; Natalie Koppaite-Glowacki, Woodhaven, NY.

Po 70 dol.: Juozas J. Ardys, Fairview, PA.

Po 60 dol.: Anne M. Knasas, Quincy, MA; Henrikas Laucius, Paterson, NJ; Theresa S. Thomann, Queens Village, NY.

Po 50 dol.: Vytas Saimininkas, East Hartford, CT; Severina Tiškus, Greenwich, CT; Raymond Zujus, Uncasville, CT; Rev. Clement Kasinskas, CP, West Hartford, CT; Zita Budrevičius, Palm Beach Gardens, FL; Vladas Biknevičius, Seminole, FL; Edward ir Bronė Martišius, Seminole, FL; John V. Rugelis, Maywood, IL; kun. Alphonse Babonas, Detroit, MI; kun. Leonard Jocys, Sheboygan, MI; Aldona Simutis, Alpine, NJ; Emmy ir Anthony Grazulis, Clifton, NJ; Vaclovas Budnikas, Elizabeth, NJ; N. N., North Bergen, NJ; Angela J. Miknius, NYC, NY; Mindaugas Jatulis, Schenectady, NY; Marija Menciūnas, Woodhaven, NY; dr. Aldona Janačienė, Yonkers, NY.

Po 45 dol.: Aldona ir Sylvester Marcavage, Milford, CT.

Po 40 dol.: Elena Urbaitis, Wantagh, NY.

Po 30 dol.: kun. Rapolas Krasauskas, Putnam, CT; Teodora Zailskas, Cicero, IL; Bronė Pridotkas, Worcester, MA; Maks. Karaska, Fredericksburg, VA.

Po 25 dol.: Antanas Ambraska, Phoenix, AZ; Zenonas Merkevičius, East Haven, CT; Nijolė Avižienytė-Pierce, Rochester, NY; Kęstutis V. Ciziūnas, Falls, Church, VA.

Po 20 dol.: Antanas Janusis, Livonia, MI; Frank Baras, Media, PA; Vanda Simanavičius, Murray, UT.

Po 15 dol.: Aldona Sabalis, Jamestown, RI.

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame.

Brazaičio gyvenimo mokykloje

(atkelta iš 9 psl.)

Atsisveikinant

1974 m. rugpjūčio mėn. pakviečiau Brazaitį atvykti į Putnamą LFB Vyr. Tarybos Politinės komisijos posėdin. Atvyko ir po diskusijų pasakė: *"Dabartinės Tarybos veiklos kryptis yra teisinga. Jūs esate dar išauklėti rezistencijoj, jūs sugebate ir galite dirbti rezistencinėj dvasioj. O toks darbas bus sėkmingiausias ir to aš jums iš širdies linkiu. Vidaus srityje norėčiau matyti, kad nė vienas bičiulis nebūtų išjungtas, išlyginkite santykius tarpusavyje"*. Atsisveikinome su nerimu, nenujausdami, kad po poros mėnesių jis čia vėl sugrįš amžinam poilsiui. Lapkričio 23 aplankiau Brazaitį East Orange, NJ. Gulėjo gyvenimo išsemtas, kelis kartus iš eilės pabėgęs nuo mirties. Savimi jis nesirūpino, tik klausinėjo patylom apie bičiulius, apgailestavo, kad negalėjo užbaigti daugelio pradėtų darbų. Prašė, kad kas nors užbaigtų jo pradėtą darbą apie Ivinskį. Džiaugėsi, kad užbaigė darbėlį apie Padalį ir prašė jį bičiuliams išsiuntinėti su sekančiu "Į Laisvę" numeriu. Atsisveikinau su nuostabių kovotojų. Po keturių dienų teko vėl sugrįžti ir palydėti amžinajam poilsiui.

Prisimena daug jo pamokymų ir pasakymų. Vienas iš tokių aštresnių kartaus humoro pasakymų ir šiandien tebeskamba iš 1960 m. birželio 3 laiško, gauto grįžus iš Cleveland LFB konferencijos: *"... Lengva ant širdies, kai matai, jog idėja persilieja į naujus žmones ir gyvuoja naujom formom. Grįždamas, lėktuve, norėjau betgi apsiašaroti kaip Ignas M., kada palyginau parodytą jūsų idealizmą su kat. viršūnėse suklestėjusiu moraliniu banditizmu. Kun. Ylai į jo pesimistiškus laiškus buvau atsakinėjęs, kad esu optimistas, nes tikiu, jog Lietuvą Dievas apveizdi ir gina ir, norėdamas apginti, išvedė iš Lietuvos profesorius, redaktorius, politikus, kunigus, neišskiriant ir vyskupų, kad jie "nesupaškundintų" Lietuvos. Dabar esu dar didesnis optimistas, nes tikiu, jog tarp išvežtųjų iš Lietuvos bus viena Loto šeima, dėl kurios Apvaizda buvo pažadėjusi nebausti Sodomos ir Homoros..."* □

**Aukos Kretingos Pranciškonų
"RŪPESTĖLIŲ"
labdaros valgyklai**

Viktorija Norvaiša, Erie, PA - aukų 20 dol.
Casimir Matonis, Sun City, AZ - aukų 20 dol.
Rev. Clement Kasinskas, CP, W. Hartford, CT - aukų 50 dol.

Peter Kiskunas, Lewiston, ME - aukų 100 dol.

**Mieli skaitytojai,
NUOŠIRDŽIAI PRAŠOME**

*prisiųskite savo auką už 2002 ir 2003 metus.
Nežiūrint, kokio dydžio, svarbu, kad:*

- remiate mūsų spaudą
- įvertinate mūsų pastangas ir
- norite "Darbininką" gauti 2004 metais

New Yorko žinios

Isabel uraganas, praėjęs pro New Yorko pašonę, daug nuostolių miestui nepadarė.

Brooklyno – Queens dieceizijoje lietuvių etninės grupės sielovada vadovauti paskirtas kun. **Vytautas Volertas**, V. Atsimainymo parapijos vikaras. Oficialiai šias pareigas jis perims spalio 3 d. Sveikiname ir linkime jam sėkmės. Džiugu, kad lietuviai, kaip ir kitos etninės grupės, turės savo atstovą dieceizijoje.

Maironio Lituanistinėje mokykloje mokslo metai prasidėjo 2003 m. rugsėjo 13 d. Vaikai renkasi 9:45 val. ryto; pamokos vyksta nuo 10:00 v.r. iki 1:00 v. popiet. Adresas: Viešpaties Atsimainymo parapija, 64-31 Perry Ave., Maspeth, NY. Mokykloje veikia 1–10 klasės, lopšelis, darželis, vaikų ir suaugusių, besimokančių lietuviškai klasės. Dėl daugiau informacijų skambinti Audrei Lukoševičiūtei tel.: (718) 849-6083.

Kun. V. Volertas, Brooklyno – Queens dieceizijos lietuvių etninės grupės sielovados vadovas, dar prieš oficialiai perimdamas šias pareigas, turėjo parinkti žmones atstovauti lietuvių naujojo vyskupo Nicholas DiMarzio, Ph.D., D.D., įvesdinimo-instaliacijos iškilmėse spalio 3 d. *Our Lady of Perpetual Help* bazilikoje: Vida Jankauskienė neš aukas, o Petras Palys skaitys vieną iš tikinčiųjų prašymų.

Šiame „Darbininko“ numeryje pradėdame spausdinti Juozo Kojelio išsamų straipsnį „Ir aš ten dalyvavau“ apie svarbiausius vasaros įvykius Lietuvoje. Straipsnis nusitęs per tris numerius. Pradžia – pirmame psl.

Šis „Darbininko“ Nr. 10 (20) išsiunčiamas spalio 6 d. Sekantis Nr. 11 (21) numatytas išsiųsti lapkričio 4 d.

Tėv. Benediktas Jurčys, OFM, lietuvių pranciškonų provinciolas, rugsėjo 18 d. atvyko į JAV. Čia aplankė pranciškonų vienuolynus St. Pete Beach, FL, Brooklyn, NY, Kennebunkport, ME, kur praleido visą savaitę. Jis atvyko dalyvauti Amerikos pranciškonų provinciolų posėdyje, kuris vyko New Orleans, LA, spalio 5 – 10 d.

Lietuvių Šv. Kazimiero misijai St. Peterburg, FL, vadovauti laikinai paskirtas Telšių vyskupijos kunigas **kanauninkas Bernardas Talaišis**, tėv. Jurdanas Statkus, OFM, sugrįžta į Lietuvą.

Iš Tautos Fondo veiklos

Ne visiems yra žinoma, kokį didelį darbą atlieka Tautos Fondas, aprūpindamas Lietuvos kaimo mokyklas mokymo priemonėmis. Per paskutiniuosius trejus metus penkiuose rajonuose (Anykščių, Prienų, Plungės, Vilniaus ir Mažeikių) suorganizuoti mokytojams kursai pritaikymo kompiuterinės technikos mokykloms. Šiemet birželio 29 – liepos 6 d. kursai vyko Sedos vidurinėje m-kloje, kur dalyvavo mokytojai iš 11-kos mokyklų, specialiam Macintosh kompiuterių pritaikymui. Antroji kursų dalis buvo skirta raštingumui kompiuteriais pagerinti. Dar 16 kaimo mokyklų iš Telšių, Plungės, Mažeikių ir Biržų rajonų prašo Tautos Fondo parūpinti Macintosh kompiuterių. Jau ruošiamą naują siuntą su 70 kompiuterių. Šis labdaringas darbas neapsieina be didesnių išlaidų ir todėl reikalingas mūsų visų paramos. Aukus siųsti: Lithuanian National Foundation, 307 West 30th. St. New York, NY 1006. Tel.: (212) 868 – 5860; Faksas: (212) 868 – 5815

R.Š.

SKELBIMAI

St. Charles kapinėse (Farmingdale, NY) parduodami du sklypeliai (už trečdalį rinko kainos). Skambinti tel.: (718) 846 – 1210.

Ieškau žmogaus ar firmos, norinčios prekiauti gintaro gaminiiais. Tai nėra paprastas gintaras, o gintaras apdirbtas deimanto būdu, bei rankų darbo. Daugiau informacijų gausite paskambinę tel.: (631) 764 – 5682 (kalbu tik lietuviškai).

Ieško kambario viduramžė moteris. Skambinti tel.: (718) 386 – 5450.

Išnuomojami baldais apstatyti du kambariai Richmond Hill rajone, netoli traukinio. Pageidautini du asmenys. Galima naudotis virtuve. Skambinti savaitės bėgyje tel.: (732) 747 – 1709; šeštadieniais (718) 849 – 8628. kviesti Liną.

„Meilė – žmogaus pašaukimas“

Ką tik pasirodė nauja kun. dr. Antano Paškaus knyga „Meilė – žmogaus pašaukimas“. Joje autorius iškelia autentišką meilę, aptaria jos santykį su kitomis žmogaus meilės formomis, nušviesdamas žmogaus meilių išraiškas. Taip pat svarstomi lyčių skirtumai biologinėje, psichologinėje ir dvasinėje plotmėje, analizuojama mūsų laikų meilės krizė.

Toks visapusiškas ir gilus požiūris į meilę pagelbės jaunimui ir ypač pedagogams suvokti autentiškos meilės prasmę.

Leidykla – „Naujasis lankas“. Spaustuvė – Morkūno Kaune. Kaina – 8 dol. ir 2 dol. už persiuntimą.

Apie kitas dvi kun. A. Paškaus knygas žiūr. skelbimą 16-tame psl.

A. A.

Vidai Bražėnaitei - Vaitiekūnienei

paskutinį gyvenimo lapą užvertus, jos seseriai N.Y. L. G. ir D.G. Draugijos narei dr. NIJOLEI BRAŽĖNAITEI-PARONETTO siunčiamė kolegiską paguodą.

N.Y. L. G. ir D.G. D-jos Valdyba ir nariai

DARBININKAS

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Monthly Newsletter
Published by Franciscan Fathers
Editorial & Business Office
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail: darbininkas@hotmail.com

Redaguoja ir rankraščius savo nuožiūra taiso
REDAKCIJĖ KOMISIJA.

Lietuvos Vyčių 90-asis seimas

Lietuvos Vyčių 90-asis seimas įvyko š. m. rugpjūčio 13 – 17 d. Brocton, MA. Vyčiai – tai veikli Amerikos lietuvių organizacija, įsteigta 1913 m. Lawrence, MA. Pagrindinis tikslas – išsaugoti lietuvių kultūrą, papročius, nors dauguma vyčių tarp savęs jau kalbasi angliškai. Vyčiai pastaruoju metu daug padėjo, kad Lietuva būtų priimta į NATO ir į Europos Sąjungą. Vyčiai yra išsiuntę į Lietuvą daug labdaros siuntinių su drabužiais, vaisiais ir medicininėmis priemonėmis.

Vyčių seimas truko keturias dienas. Išrinkta nauja centro valdyba: dvasios vadas – prelatas Juozas Anderlonis; pirmininkė – Agnes Mickunas; I vicepirm. – Brian Johnson; II vicepirm. – Becky Pataki; III vicepirm. (jaunimui) – Marytė Bizinkauskaitė; protokolų sekr. – Bernice Aviza; finansų sekr. – June Grenier;

iždininkė – Elena Nekrosis; išdo patikėtiniai: Mary Beth Slakis, Joseph Stiklius; komisijos: Lietuvių reikalų – John Mankus; Lietuvių kultūra, kalba

– Laurynas Misevičius; Garbės narys – Frank Petruskas; Ritualų – Lee Moore; Stipendijų – Irena Gecas-McCarthy; Ryšių su visuomene – Regina Juškaitė-Švobienė; Archyvų – Nancy Pawsauskas; Sporto – Linas Balsys; L. V. fondas – Loretta Stukas; Šv. Kazimiero gildija – Anne Klizas Wargo; “Pagalba Lietuvai” – Robert S. Boris, Regina Juškaitė-Švobienė.

Gauta daug sveikinimų. Garbės svečių tarpe dalyvavo ir LR ambasadorius Vygaudas Ušackas su žmona Loreta. Sekantis Vyčių seimas įvyks 2004 rugpjūčio 4 – 8 d. Secaucus, NJ.

R. J. Š.

Iškilmingo banketo metu stovi (iš k.): Lietuvos Reikalų komisijos pirm. John Mankus, LR ambasadorius Vygaudas Ušackas ir naujoji Centro Valdybos pirm. Agnes Mickunas

Iškilmingo banketo metu dalis Lietuvos Vyčių garbės narių susirinko pagerbti naująją pirmininkę Agnes Mickunas (sėdi pirma iš kairės) ir naujai pakeltą į garbės nares Nellie Bayoras Romanas (sėdi ketvirta iš kairės, su medaliu) R. Juškaitės-Švobienės nuotraukos

Knygos - geriausia dovana

"Darbininko" administracija skelbia knygų išpardavimą, kuris tęsis visus 2003-uosius metus. Knygos yra išparduodamos labai žemomis kainomis. Prašome visų skaitytojų pasinaudoti tuo išpardavimu, jei ne dabar, tai ateityje.

Lietuvių-anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol. ir 1 dol. persiuntimui. Dabar nupiginta kaina - 10 dol. su persiuntimu.

Anglų-lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol. ir 1 dol. persiuntimui. Dabar nupiginta kaina - 10 dol. su persiuntimu.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista

5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Nupiginta kaina - 18 dol. su persiuntimu.

Knygos gaunamos rašant:

Darbininkas-Administr.

341 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207

arba skambinant administracijai
tel.: 718-827-1351.

Laukiame Jūsų,
mieli skaitytojai, nuomonių,
patarimų ir pasiūlymų

"Darbininkui":

tel.: 718-827-1351

fax: 718-827-2046j

e-mail:

darbininkas@hotmail.com

KUN. DR. A. PAŠKAUS KNYGOS

"Tikėjimo ir netikėjimo sąlytis šiandien". Knygoje gvildenamas paradoksiškas reiškinys - netikėjimo apraiškos tikinčiuosiuose. Analizuojamas ateistų "tikėjimas" ir apskritai ateizmo kilmė bei jo atplūdis vakarų kultūros zonose. Kaina - 8 dol. su persiuntimu.

"Žvilgsnis į pasaulėžiūrinę aplinką, šventovę, save" - naujausia autoriaus knyga. Kaina - 8 dol. su persiuntimu.

Abi knygos gaunamos: "Darbininko" administracijoje: 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, tel. (718) 827-1351.

SKELBIMAI

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės *Vila Maria, P.O. Box 155, Thompson, CT 06277.*

SOCIETY OF FRANCISCAN FATHERS OF GREENE, ME

DARBININKAS

341 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207-1999

RETURN SERVICE REQUESTED

Non-Profit Org.

U. S. Postage

PAID

BROOKLYN, N.Y.

Permit NO 5417